

Nota van Motivering Internetconsultatie Programmaherziening 2026

15 september 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
1.1. Programmaherziening.....	2
1.2. Herziening op hoofdlijnen.....	3
1.3. Regelmatig herzien van het programma.....	3
1.4. Beleidscyclus.....	4
2. Planning programmaherziening	4
3. Reageren op de programmaherziening	5
3.1. Participatie.....	5
3.2. Internetconsultatie.....	5
4. Wijzigingen van het Omgevingsprogramma.....	6
4.1. Wijzigingsoverzicht.....	6
4.2. Wijzigingen per beleidskeuze	8
Beleidskeuze 2.1.1 Stimuleren duurzaam, veilig en slim personenvervoer	8
Beleidskeuze 2.1.3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer	9
Beleidskeuze 2.2.1 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam.....	10
Beleidskeuze 3.1.2 Eerlijke energietransitie.....	11
Beleidskeuze 4.1.2 Transitie van de tuinbouwketen.....	11
Beleidskeuze 4.1.4 Digitale Economie.....	12
Beleidskeuze 4.1.6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen.....	13
Beleidskeuze 5.1.1 Nieuwe natuur realiseren.....	14
Beleidskeuze 5.1.2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten.....	15
Beleidskeuze 5.1.3 Natuurinclusieve transitie.....	15
Beleidskeuze 6.2.4 Ontwikkelingen houden rekening met water en bodem.....	16
Beleidskeuze 7.1.1 Luchtkwaliteit en verminderen geurhinder.....	17
Beleidskeuze 7.1.3 Externe Veiligheid	18
Beleidskeuze 7.1.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving	19
Beleidskeuze 7.2.2 Toerisme en recreatie in balans.....	20
Beleidskeuze 7.3.2 Klimaatadaptatie	21
Bijlagen.....	22
Bijlage I – Wijzigingsweergave Omgevingsprogramma Zuid-Holland Programmaherziening 2026	22
Bijlage II – Uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom	22
Bijlage III – Beleidsregel Geurhinder 2026	22

1. Inleiding

Het omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland wordt regelmatig herzien om het actueel en toepasbaar te houden. In dit document worden de wijzigingen van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland gemotiveerd. Daarnaast wordt in dit document uitgelegd hoe eenieder kan reageren op de internetconsultatie en of er aanvullende participatie wordt georganiseerd. De concept beleidswijzigingen zijn te lezen in Bijlage I – Wijzigingsweergave Omgevingsprogramma Zuid-Holland Programmaherziening 2026.

In hoofdstuk 1 wordt beschreven **wat een programmaherziening is** en wat er op hoofdlijnen binnen deze programmaherziening wijzigt.

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in de **planning** van Programmaherziening 2026.

In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe eenieder kan **reageren** op de Programmaherziening 2026.

In hoofdstuk 4 worden de wijzigingen van de Programmaherziening 2026 gemotiveerd. Daarbij wordt, indien van toepassing, aangeven hoe aanvullende participatie wordt vormgegeven.

1.1. Programmaherziening

Wat is het programma?

Met het programma geven Gedeputeerde Staten (GS) uitvoering aan de Omgevingsvisie van Provinciale Staten (PS). Op grond van de Omgevingswet is een programma gericht op de uitwerking en uitvoering van het beleid voor de fysieke leefomgeving. In Zuid-Holland is ervoor gekozen om in de geest van de Omgevingswet het beleid voor de fysieke leefomgeving en het beleid dat indirect bijdraagt aan het verbeteren van deze leefomgeving op te nemen in één Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie wordt door Provinciale Staten (PS) vastgesteld. In Zuid-Holland is een programma op dezelfde manier vormgegeven als de Omgevingsvisie, zodoende is ook de benaming gelijkgetrokken naar het Omgevingsprogramma.

Een programma is op grond van de Omgevingswet vormvrij in te vullen, op dit moment bestaat het Omgevingsprogramma van Zuid-Holland uit alle maatregelen. Een maatregel heeft een aantal standaard elementen. Zo wordt in iedere maatregel antwoord gegeven op de vraag: 'Wat gaat de provincie doen?'. Vervolgens wordt aangegeven welke sturingsrol door de provincie wordt ingevuld met de maatregel. Deze onderdelen worden van nadere uitwerking voorzien. En tot slot wordt het gebied waar de maatregel van toepassing is zichtbaar gemaakt met een werkingsgebied.

Programma binnen de scope van deze wijziging

De programmaherziening is gericht op het herzien van de vrijwillige onderdelen van het omgevingsprogramma. Het grootste deel van het omgevingsprogramma van GS is te kwalificeren als een vrijwillig programma. Voor vrijwillige programma's is er geen totstandkomingsprocedure voorgeschreven. Dit betekent dat er geen ontwerp gemaakt hoeft te worden dat ter inzage moet worden gelegd. Het is wel verplicht om voor de totstandkoming van deze onderdelen aan te geven wat er met participatie is gedaan en (de wijziging van) het programma na vaststelling te publiceren in het Provinciaal blad. Dit betekent dat vrijwillige programmaonderdelen snel zijn aan te passen.

Programma buiten de scope van deze wijziging

De provincie is wettelijk verplicht een 'Regionaal waterprogramma', een 'actieplan geluid' en 'beheerplannen Natura 2000' te hebben. Het regionaal waterprogramma is opgenomen in het Omgevingsprogramma, het actieplan geluid en de Natura 2000 beheerplannen zijn aparte programma's. Voor deze verplichte programma's is dus wel een verplichte uitgebreide totstandkomingsprocedure voorgeschreven. De verplichte onderdelen van het regionaal waterprogramma die zijn opgenomen in het Omgevingsprogramma vallen daarmee buiten de scope van deze herziening.

Behalve voor de verplichte programmaonderdelen is een uitgebreide totstandkomingsprocedure ook voorgeschreven voor maatregelen waarvan de wijziging mer-plichtig is. Ondanks dat deze maatregelen onderdeel kunnen zijn van het vrijwillige programma dienen de milieueffecten te worden onderzocht met het doorlopen van een plan-mer-procedure. In deze procedure is de ontwerpstap met terinzagelegging nodig. Deze maatregelen kunnen dus niet in een kort proces worden herzien. Deze onderdelen van het omgevingsprogramma zullen dus altijd in samenhang met de Omgevingsvisie en/of Omgevingsverordening worden herzien en zijn geen onderdeel van deze programmaherziening.

1.2. Herziening op hoofdlijnen

Deze programmaherziening bevat voornamelijk actualisaties om het beleid actueel te houden. De aanleiding voor deze actualisaties is vierledig.

1. Maatregelen worden op basis van nieuwe inzichten uit verkenning, onderzoek en/of evaluaties bijgesteld. Dit geldt voor tuinbouw, ruimte voor ondernemen, luchtkwaliteit en externe veiligheid.
2. Maatregelen worden geactualiseerd als onderdeel van de klimaatstrategie. Met deze actualisatie wordt er in het beleid meer aandacht gevestigd op wat we als provincie doen om in te spelen op veranderende klimaatomstandigheden. Deze wijzigingen zitten voornamelijk in de maatregelen gericht op mobiliteit, natuur en klimaatadaptatie.
3. Twee maatregelen worden aan het programma toegevoegd. Het gaat hierbij om de maatregel voor digitale infrastructuur en het opstellen van waterkalenders. Deze maatregelen geven uitwerking en uitvoering aan de beleidswijzigingen die in Herziening Omgevingsbeleid 2025 zijn vastgesteld in de Omgevingsvisie op 3 juni 2026. Ook het uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom wordt met deze aanleiding toegevoegd.
4. Tot slot is de maatregel maatwerkregels kwaliteitseisen zwembadwater toegevoegd. Met deze maatregel geven GS als bevoegd gezag nadere invulling aan de kwaliteitseisen en handhaaft indien deze niet worden opgevolgd.

1.3. Regelmatig herzien van het programma

De Omgevingswet maakt het mogelijk om onderdelen van het Omgevingsprogramma, die niet benoemd zijn als (onderdeel van) een wettelijk verplicht programma, in een kort proces te herzien. Door het Omgevingsprogramma regelmatig te herzien blijft het actueel. Dit verhoogt de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsuitvoering.

De herzieningen kondigen we aan in de [Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid](#) (LTA) van Provinciale Staten.

1.4. Beleidscyclus

Voor de ontwikkeling van provinciaal beleid wordt een vaste beleidscyclus doorlopen, waarin globaal zes fases worden onderscheiden.

De beleidscyclus start met (fase 0) een eerste signaal dat de aanleiding vormt voor een beleidswijziging. In fase 1 wordt dat signaal integraal verkent om de verschillende beleidsopties te ontdekken en te overwegen. Wanneer deze verkenning aanleiding geeft tot een beleidswijziging wordt in fase 2 een startbesluit opgesteld. In een startbesluit wordt bondig de scope van voorziene beleidswijziging(en) en het te volgen wijzigingsproces met participatiemogelijkheden beschreven. In fase 3 worden de voorkeursopties uitgewerkt in concrete voorstellen voor beleidsaanpassing. Na vaststelling wordt het beleid in fase 4 uitgevoerd. De cyclus sluit af met fase 5 waarin het (nieuwe) beleid wordt gemonitord en geëvalueerd om te bepalen of het doeltreffend en doelmatig is. Als dat niet (helemaal of voldoende) het geval blijkt te zijn, dan kan dat aanleiding zijn om de cyclus opnieuw te doorlopen.

2. Planning programmaherziening

De planning van de programmaherziening 2026 is hieronder weergegeven.

Programmaherziening 2026

7-jul-2026	Startbesluit	GS	: Startbesluit
15-sep-26 t/m 13-okt-26	Concept	Ambtelijk	: internetconsultatie
08-dec-26	Vaststelling	GS	: vaststellen Programmaherziening
Q1 2027	Publicatie	Publicatie en inwerkingtreding	

3. Reageren op de programmaherziening

Dit hoofdstuk beschrijft hoe en wanneer er gereageerd kan worden op de programmaherziening 2026.

3.1. Participatie

Participatie is het betrekken van anderen bij het maken van beleid. We betrekken inwoners, medeoverheden, bedrijven en organisaties. Een onderdeel van de participatie is de internetconsultatie. Dat wil zeggen dat we via onze website een oproep doen om mee te denken over nieuw beleid waar we mee bezig zijn.

Voor het bepalen van de participatie maken wij gebruik van ons provinciale [participatiekompas](#).

3.2. Internetconsultatie

De provincie organiseert een internetconsultatie zodat iedereen een reactie kan geven op de concept beleidswijzigingen. De titel van het document waarop reactie wordt gevraagd is: “Wijzigingsweergave Omgevingsprogramma Zuid-Holland Programmaherziening 2026” ([link](#)). De internetconsultatie wordt gepubliceerd op onze website en verspreid via socialmedia.

De internetconsultatie van de Programmaherziening 2026 vindt plaats van 15 september 2026 t/m 13 oktober 2026. In deze periode wordt input verzameld om het beleid te verbeteren voordat het wordt vastgesteld.

De internetconsultatie bestaat uit een wijzigingsweergave van het programma en de Nota van Motivering Internetconsultatie. De weergave laat in **rood doorstreept** zien welke tekst komt te vervallen, en in **groen onderstreept** welke tekst wordt toegevoegd aan het programma. De onderbouwing en motivatie van deze wijzigingen lees je in ‘hoofdstuk 4 Wijzigingen van het Omgevingsprogramma’ van dit document.

Tijdens de internetconsultatie kan eenieder reageren via het volgende [formulier](#) op de provinciale website. Na het invullen van het formulier wordt door Microsoft direct bevestigd dat het formulier is ingediend, hier wordt geen aparte ontvangstbevestiging voor verstuurd. **Let op:** voor reacties van medeoverheden is geen bestuurlijk vastgestelde reactie nodig! Bij het indienen van een reactie wordt gevraagd of wij (de provincie) de indiener mogen benaderen voor eventuele toelichting. Dit helpt ons bij het verwerken van de reactie. Zo niet, dan kan bij het besluit worden teruggelezen hoe de reactie is verwerkt. Vragen over de internetconsultatie kunt u sturen naar omgevingsbeleid@pzh.nl.

Voorafgaand aan de vaststelling van de Programmaherziening 2026 door Gedeputeerde Staten wordt de ‘Nota van Motivering Internetconsultatie’ geactualiseerd. De nota wordt aangevuld met een toelichting over wat er (eventueel aanvullend) is gedaan aan participatie en welke doelgroepen hiervoor zijn benaderd. Vervolgens wordt op hoofdlijnen beschreven welke input is verzameld en hoe de uitkomsten tot wijzigingen hebben geleid. De actualisatie van de nota en motivering van het gelopen participatieproces zorgen voor een ‘Nota van Motivering. De Nota van Motivering wordt samen met de Programmaherziening 2026 vastgesteld door GS.

4. Wijzigingen van het Omgevingsprogramma

In dit hoofdstuk wordt weergegeven op welke manier een beleidsuitwerking is gewijzigd.

Wanneer het beleid wijzigt, dan wijzigt de titel vaak mee. Om deze wijzigingen te kunnen herleiden zijn ze in een was-woordt tabel weergegeven. Het beleid kan op vier manieren wijzigen, er kan nieuw beleid bijkomen of bestaand beleid worden ingetrokken. Daarnaast kan bestaand beleid inhoudelijk worden gewijzigd, of er kunnen redactioneel wijzigen worden aangebracht om het beleid te actualiseren zonder dat dit inhoudelijke gevolgen heeft. Een voorbeeld van een redactionele wijziging is het weghalen van een verwijzing naar oude wetgeving, of het verbeteren van de leesbaarheid. In de tabellen wordt aangegeven wat voor wijziging het betreft.

4.1. Wijzigingsoverzicht

In een maatregel wordt aan de hand van prestaties/acties/handelingen uitgewerkt “wat de provincie doet”. In de tabel wordt aangegeven in welke maatregelen er wijzigingen plaatsvinden. Daarnaast wordt aangegeven hoe de maatregel wijzigt.

Was Maatregel	Wordt Maatregel	Actie
2.1.1.3 Schonere Mobiliteit	2.1.1.3 Schonere Mobiliteit	Inhoudelijk
2.1.3.2 Versterken en veilig houden van goederencorridors	2.1.3.2 Versterken en veilig houden van goederencorridors	Inhoudelijk
2.2.1.1 Realiseren duurzaamheidsambitie via assetmanagement provinciale infrastructuur	2.2.1.1 Realiseren duurzaamheidsambitie via assetmanagement provinciale infrastructuur	Inhoudelijk
3.1.2.1 Participatie en lokaal eigendom in de energietransitie	3.1.2.1 Participatie en lokaal eigendom in de energietransitie	Inhoudelijk
4.1.2.3 Bevorderen duurzame tuinbouwgebieden en -netwerken	4.1.2.3 Bevorderen duurzame tuinbouwgebieden en -netwerken	Inhoudelijk
	4.1.4.3 Digitale Infrastructuur	Nieuw
4.1.6.1 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen	4.1.6.1 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen	Redactioneel
5.1.1.2 Versterken natuur- en landschapswaarden	5.1.1.2 Versterken natuur- en landschapswaarden	Redactioneel
5.1.2.1 Beschermen natuur en soorten	5.1.2.1 Beschermen natuur en soorten	Wijzigt niet
5.1.3.1 Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland	5.1.3.1 Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland	Redactioneel
5.1.3.2 Natuurinclusieve kennis en instrumentarium ontwikkelen	5.1.3.2 Natuurinclusieve kennis en instrumentarium ontwikkelen	Redactioneel
5.1.3.3 Realiseren van natuurinclusieve inspiratielocaties	5.1.3.3 Realiseren van natuurinclusieve inspiratielocaties	Redactioneel
	6.2.4.2 Opstellen waterkalenders	Nieuw
Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2024	Beleidsregel Geurhinder Provincie Zuid-Holland 2026	Inhoudelijk
7.1.3.1 Interbestuurlijk overleg omgevingsveiligheid Zuid-Holland	7.1.3.1 Versterken van (strategische) samenwerking op externe veiligheid	Inhoudelijk

Was Maatregel	Wordt Maatregel	Actie
7.1.3.2 Inzichtelijke risicodata omgevingsveiligheid	7.1.3.2 Minimaliseren van externe veiligheidsrisico's bij risicovolle activiteiten	Inhoudelijk
7.1.3.3 Omgevingsveiligheid als ontwerpvariabele bij nieuwe ontwikkelingen	7.1.3.3 Sturen op externe veiligheid als ontwerpkeuze in strategievorming en uitvoering	Inhoudelijk
7.1.3.4 Regie voeren op provinciale en bovengemeentelijke thema's omgevingsveiligheid	7.1.3.5 Samenwerken om een veilige energietransitie te waarborgen	Inhoudelijk
7.1.3.5 Verkenning naar transities met een impact op omgevingsveiligheid	7.1.3.4 Minimaliseren van externe veiligheidsrisico's bij het transport van gevaarlijke stoffen	Inhoudelijk
7.1.3.6 Visieontwikkeling op bestaande combinaties tussen risicobron en zeer kwetsbare gebouwen		Intrekken
	7.1.5.1 Maatwerkregels kwaliteitseisen zwembadwater	Nieuw
7.2.2.2 Omvormen recreatieparken		Intrekken
7.3.2.1 Weerkrachtig Zuid-Holland	7.3.2.1 Samenwerken aan een klimaatbestendig Zuid-Holland	Inhoudelijk

4.2. Wijzigingen per beleidskeuze

Dit hoofdstuk is geordend aan de hand van de beleidskeuzes uit de omgevingsvisie, de maatregelen geven directe uitwerking aan deze beleidskeuzes. De wijzigingen worden per beleidsuitwerking (zie Bijlage I – Wijzigingsweergave Omgevingsprogramma Zuid-Holland Programmaherziening 2026) onderbouwd en gemotiveerd. Hierbij wordt ingegaan op de aanleiding van de wijziging, de motivering van de wijziging en de leefomgevingseffecten die worden verwacht. Daarnaast wordt aangegeven of er aanvullende participatie wanneer deze wordt georganiseerd.

Beleidskeuze 2.1.1 Stimuleren duurzaam, veilig en slim personenvervoer

Wijziging: Maatregel 2.1.1.3 Schonere Mobiliteit

Aanleiding van de wijziging

De beleidswijziging voor schonere mobiliteit is om niet in te zetten op waterstof als energiedrager voor personenvervoer. De aanleiding voor deze beleidswijziging is de herijking van de provinciale waterstofstrategie in samenhang met recente inzichten uit onderzoeken naar schone energiedragers. Uit diverse onderzoeken en praktijkervaringen blijkt dat de beschikbaarheid van ruimte, netcapaciteit en duurzame energie steeds meer onder druk staat. Tegelijkertijd groeit de vraag naar laadinfrastructuur en duurzame energiedragers door de mobiliteitstransitie. Deze ontwikkeling vraagt om scherpere keuzes in de inzet van publieke middelen, provinciale gronden en infrastructuur.

Daarnaast is sprake van voortschrijdend inzicht in de effectiviteit en doelmatigheid van verschillende energiedragers binnen de mobiliteitssector. Voor personenmobiliteit ontwikkelt batterij-elektrisch vervoer zich momenteel sneller en grootschaliger dan waterstofmobiliteit. Batterij-elektrische toepassingen zijn efficiënter in energiegebruik, verder opgeschaald in de markt en op dit moment kosteneffectiever dan toepassingen op groene waterstof. Tegen deze achtergrond ontstaat behoefte aan een duidelijker beleidsmatig onderscheid tussen de inzet van energiedragers voor verschillende modaliteiten en toepassingen. Voor goederenvervoer is de inzet op waterstof en de mix in energiedragers onveranderd.

Deze beleidswijziging is belangrijk omdat er zo beter kan worden gestuurd op een doelmatige, toekomstbestendige en uitvoerbare inrichting van de mobiliteitstransitie, passend binnen de beschikbare ruimte, energie-infrastructuur en publieke middelen. Daarmee draagt de wijziging bij aan de provinciale doelen op het gebied van duurzame mobiliteit, CO₂-reductie en een gezonde leefomgeving.

Motivering van de wijziging

De provincie ziet hier een rol voor zichzelf vanwege de samenhang tussen mobiliteit, energie-infrastructuur en ruimtegebruik. De toenemende druk op netcapaciteit, publieke middelen en beschikbare ruimte vraagt om duidelijke en samenhangende keuzes binnen de mobiliteitstransitie.

De voorgestelde wijziging sluit aan bij de herijking van de provinciale waterstofstrategie, waarin wordt gestuurd op een doelmatige inzet van energiedragers. Daarbij ligt de focus voor personenmobiliteit primair op batterij-elektrisch vervoer, gezien de snelle ontwikkeling en opschaling van deze technologie en infrastructuur. Waterstof blijft relevant voor toepassingen waar elektrificatie minder passend of haalbaar is, zoals zwaar goederenvervoer en industrie.

De provincie heeft hierin een rol omdat deze afweging gemeentegrenzen overstijgt en vraagt om provinciale samenhang in infrastructuur, energie en mobiliteitsbeleid.

Leefomgevingseffecten

De keuze om niet in te zetten op waterstof voor personenvervoer heeft naar verwachting geen significante negatieve effecten op de leefomgeving, omdat deze toepassing momenteel nog beperkt tot ontwikkeling komt en er volwaardige, beter opschaalbare alternatieven beschikbaar zijn in de vorm van batterij-elektrisch vervoer. Dit draagt bij aan de vermindering van uitstoot van koolstofdioxide, stikstof en fijnstof, en daarmee aan een verbetering van de luchtkwaliteit en klimaatdoelstellingen.

Met het afweegkader laadinfrastructuur wordt daarnaast gestuurd op een doelmatige en ruimtelijk verantwoorde ontwikkeling van laadinfrastructuur op provinciale gronden. Per locatie wordt beoordeeld in hoeverre realisatie wenselijk en passend is en wat de leefomgevingseffecten zijn.

Beleidskeuze 2.1.3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer

Wijziging: Maatregel 2.1.3.2 Versterken en veilig houden van goederencorridors

Aanleiding van de wijziging

De aanleiding voor deze wijziging is de verdere uitwerking van de afspraken uit het BO-MIRT Goederenvervoer Corridors (GVC) en de ontwikkeling van Clean Energy Hubs. Dit zijn locaties waar minimaal één zero-emissie energiedrager en één hernieuwbare energiedrager worden gecombineerd. Er is een Specifieke Uitkering (SPUK)-regeling beschikbaar gekomen voor haalbaarheidsonderzoeken en de uitvoering van Clean Energy Hubs voor zowel wegvervoer als voor de binnenvaart.

In de huidige maatregel ligt de nadruk vooral op laadinfrastructuur. In de praktijk is tankinfrastructuur voor onder andere waterstof en biobrandstoffen noodzakelijk voor de transitie van goederenvervoer. De ontwikkeling van deze Clean Energy Hubs vraagt om een bredere benadering van energievoorzieningen voor goederenvervoer, waarin zowel laad- als tankinfrastructuur expliciet wordt meegenomen.

Motivering van de wijziging

Het expliciet opnemen van tank- én laadinfrastructuur voor schone energiedragers borgt dat provinciaal beleid aansluit op de uitvoeringspraktijk en op bestuurlijke afspraken. De Alternatieve brandstoffen (AFIR)-verordening en de afspraken over goederenvervoercorridors zijn hierbij relevant. Deze richten zich op de realisatie van een basisnetwerk van alternatieve brandstoffeninfrastructuur langs Trans-Europees transportnetwerk (TEN-T) -corridors voor zwaar verkeer. Binnen deze kaders is goederenvervoer in de transitie afhankelijk van een mix van energiedragers, waaronder elektriciteit, waterstof en biobrandstoffen. Dit is verder uitgewerkt in afspraken uit het BO-MIRT over de ontwikkeling van Clean Energy Hubs en de bijbehorende subsidieregeling die in de maak is. De provincie vult de middelen van uit de SPUK-regeling met eigen budgetten aan.

De explicitering van tank- én laadinfrastructuur door middel van Clean Energy Hubs is op dit moment nog niet goed verankerd in het omgevingsbeleid. Het risico hiervan is dat er budget gereserveerd is voor een subsidieregeling die niet volledig wordt ingezet omdat de ruimtelijke afweging niet goed gemaakt wordt. De ontwikkeling van Clean Energy Hubs vraagt om ruimte en duidelijke beleidskaders om locaties te kunnen beoordelen en te wegen. Ruimte is schaars in de provincie waardoor het erg belangrijk is om dit expliciet in het omgevingsbeleid als maatregel op

te nemen. Hierdoor wordt beter richting gegeven aan ruimtelijke keuzes en wordt de samenhang met provinciale mobiliteitsdoelen versterkt, waaronder CO₂-reductie, stikstof en fijnstof. Clean Energy Hubs worden zo in de ruimtelijke afweging als volwaardig en sturend onderdeel van de mobiliteitsopgave meegewogen.

Het wordt ook duidelijker welke rol de provincie heeft in het mogelijk maken en sturen van de benodigde infrastructuur voor de transitie naar schone energiedragers in het goederenvervoer. Door de nieuwe subsidieregeling Clean Energy Hubs faciliteert de provincie schone tank- én laadinfrastructuur, wat een wijziging is ten opzichte van eerdere teksten in het omgevingsbeleid.

Leefomgevingseffecten

De maatregel draagt bij aan de ontwikkeling van nieuwe locaties voor tank- en laadinfrastructuur voor goederenvervoer. Deze locaties worden primair gesitueerd langs Rijks- en provinciale infrastructuur, op bedrijventerreinen en langs vaarwegen, waardoor de ruimtelijke impact wordt beperkt en wordt aangesloten bij bestaande logistieke structuren.

Tegelijkertijd draagt de ontwikkeling van Clean Energy Hubs bij aan de versnelling van de reductie van koolstofdioxide, stikstof en fijnstof in het goederenvervoer, door het faciliteren van de inzet van schone energiedragers en daarmee een bijdrage te leveren aan klimaat- en luchtkwaliteitsdoelstellingen.

Beleidskeuze 2.2.1 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Wijziging: Maatregel 2.2.1.1 Realiseren duurzaamheidsambitie via assetmanagement provinciale infrastructuur

Aanleiding en motivering van de wijziging

Maatregel 2.2.1.1, zoals gepubliceerd in februari 2025, mist belangrijke informatie rondom de duurzaamheidsdoelstellingen en -aanpak voor de provinciale infrastructuur.

Duurzaamheidsdoelstellingen voor 2030 waren per abuis niet meer opgenomen. Deze doelstellingen zijn belangrijk om voortgang richting de doelen voor 2050 (zoals beschreven in de bovenliggende beleidskeuze) inzichtelijk te maken en zijn in lijn met een aantal convenanten en akkoorden waar de provincie zich aan gecommitteerd heeft. Daarnaast is de maatregel nu te summier uitgewerkt en geeft deze hierdoor geen goed beeld van de verduurzamingsaanpak voor de provinciale infrastructuur.

De volgende wijzigingen zijn gemaakt in de maatregel:

- Doelstellingen voor 2030 toegevoegd
- Relevante verduurzamingsconvenanten en -akkoorden benoemd
- Uitgebreidere beschrijving van verduurzamingsaanpak opgenomen
- Drie concrete voorbeelden van aanpak opgenomen

Leefomgevingseffecten

De doelstellingen en aanpak zoals beschreven in de nieuwe maatregeltekst zijn niet anders dan voorheen en daarom worden geen leefomgevingseffecten verwacht. In algemene zin draagt verduurzaming van het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur positief bij aan de leefomgeving door o.a. het afremmen van klimaatverandering, verbeterde klimaatbestendigheid, schonere lucht en meer biodiversiteit.

Beleidskeuze 3.1.2 Eerlijke energietransitie

Wijziging: Maatregel 3.1.2.1 Participatie en lokaal eigendom in de energietransitie

Aanleiding van de wijziging

In de vastgestelde maatregeltekst (herziening 2025) heeft de provincie toegezegd een uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten op te stellen. Het kader wordt vanwege het hoge detailniveau niet als wijziging van de maatregeltekst zelf opgenomen, maar als bijlage bij het programma gevoegd. Deze programmaherziening formaliseert die toevoeging en actualiseert de maatregeltekst waar nodig. Het 'Uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom' is als afzonderlijke bijlage bijgevoegd.

Motivering van de wijziging

De provincie is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van grootschalige wind- en zonneprojecten. De provincie wil duidelijkheid bieden over wat zij verwacht van ontwikkelende partijen bij grootschalige energieprojecten, en over haar eigen rol daarin. Zonder vastgesteld kader ontbreekt die duidelijkheid: ontwikkelende partijen weten niet aan welke eisen zij moeten voldoen, gemeenten, omgeving en energiegemeenschappen weten niet wat zij van de provincie kunnen verwachten, en de provincie zelf heeft onvoldoende houvast om haar rol als bevoegd gezag consistent in te vullen. Een overkoepelende aanpak biedt die duidelijkheid voor alle betrokken partijen, in alle fases van een project.

Leefomgevingseffecten

De maatregeltekst zelf heeft geen directe effecten op de fysieke leefomgeving. Het kader stuurt op de manier waarop grootschalige energieprojecten worden ingepast en begeleid. Goede participatie en een hogere mate van lokaal eigendom draagt bij aan maatschappelijk acceptatie, vanwege de zeggenschap die (mede-) eigenaren hebben over het project en omdat de opbrengst van duurzame energie in de omgeving blijft waar het wordt opgewekt. Directe leefomgevingseffecten worden beoordeeld bij individuele projectbesluiten of andere projecten waar de provincie het bevoegd gezag voor is.

Participatie

Tijdens het opstellen van het uitvoeringskader zijn verschillende relevante stakeholders geconsulteerd, zoals commerciële ontwikkelaars, belangenorganisaties en energiecoöperaties.

Beleidskeuze 4.1.2 Transitie van de tuinbouwketen

Wijziging: Maatregel 4.1.2.3 Bevorderen duurzame tuinbouwgebieden en -netwerken

Aanleiding van de wijziging

Naar aanleiding van de uitgevoerde Verkenning Tuinbouwvisie wordt voorgesteld om een aantal concrete onderzoeksvoorstellen uit het handelingsperspectief te vertalen in het Omgevingsprogramma. Hierbij wordt specifiek ingegaan om de nadere duiding van toekomstbestendige tuinbouwgebieden en het opstellen van een afweegkader brede welvaart. Daarnaast wordt klimaatadaptatie nader verwerkt in de maatregel.

Motivering van de wijziging

De provincie heeft vanuit economische stimulering, ruimtelijke ordening, energietransitie, water- en milieuaspecten een rol in de tuinbouwketen in Zuid-Holland. De provincie heeft er belang bij dat de tuinbouw in Zuid-Holland bijdraagt aan brede welvaart. Door nadere duiding van de verschillende tuinbouwgebieden en uitwerking van een afweegkader brede welvaart voor de

tuinbouw wordt het voor de provincie mogelijk om effectief invulling te geven aan haar rol. De invulling daarvan zal in samenwerking met gemeenten en relevante stakeholders plaatsvinden.

De teksten over de maatwerkgebieden glastuinbouw zijn aangevuld zodat nu op alle maatwerkgebieden inhoudelijk wordt ingegaan. In herziening 2025 waren hiervoor al de werkingsgebieden aangepast.

Leefomgevingseffecten

Er valt te verwachten dat de beoogde wijziging een positief effect heeft op de leefomgeving. Diverse activiteiten worden in balans afgewogen vanuit het perspectief van brede welvaart.

Participatie

De wijzigingen in deze herziening van het Omgevingsprogramma zijn beperkt van aard en hebben voornamelijk betrekking op en enkele aanscherpingen die voortvloeien uit de Verkenning Tuinbouwvisie en enkele technische aanpassingen. In het kader van de verkenning heeft een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden in de Greenports Duin- en Bollenstreek, Boskoop, Aalsmeer en West-Holland. Diverse belanghebbenden uit de tuinbouwsector, overheden en ketenpartijen zijn betrokken en geconsulteerd. Omdat de in deze herziening opgenomen wijzigingen voortbouwen op dit recente traject en van beperkte omvang zijn, heeft geen aanvullende participatie plaatsgevonden.

Beleidskeuze 4.1.4 Digitale Economie

Nieuw: Maatregel 4.1.4.3 Digitale Infrastructuur

Aanleiding van de wijziging

Het belang van digitale infrastructuur groeit snel. Vrijwel alle sectoren van de economie – van industrie en logistiek tot wetenschap en overheid – zijn in toenemende mate afhankelijk van digitale toepassingen, Cloud infrastructuur en data. Nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie (AI) versnellen deze ontwikkeling en vergroten de vraag naar rekenkracht en dataopslag.

Aan de andere kant leggen datacenters beslag op schaarse fysieke systemen, met name elektriciteitsinfrastructuur en (in mindere mate) water en ruimte. In een provincie waar netcongestie en ruimtedruk al groot zijn, kan de vestiging van nieuwe datacenters leiden tot spanningen tussen economische ontwikkeling en fysieke randvoorwaarden. Daarom hebben wij een strategie nodig voor digitale infrastructuur in samenwerking met regionale partners.

Motivering van de wijziging

Op Europees en nationaal niveau groeit het belang van digitale soevereiniteit en wordt digitale infrastructuur gezien als essentieel voor innovatie, economische concurrentiekracht en technologieontwikkeling zoals AI en cloud. Dit leidt tot druk om voldoende (Europese) datacentercapaciteit te ontwikkelen. De strategie zal een sterkere provinciale regierol bij de vestiging van datacenters uitwerken. Met daarbij het belang van digitale infrastructuur voor de economie, maatschappelijke opgaven en de strategische autonomie van Europa. Het standpunt t.o.v. de vestiging van hyperscalers blijft ongewijzigd.

Tegelijkertijd ontstaat op lokaal niveau juist weerstand tegen nieuwe datacenters, vanwege ruimtegebruik, druk op het elektriciteitsnet en beperkte werkgelegenheid. Die tegenstand is vaak gericht tegen “alle” datacenters, ongeacht de omvang en de toepassing. Gemeenten hebben bovendien beperkte sturingsmogelijkheden en kiezen in een context van schaarste regelmatig

voor beperking of uitsluiting. Daarom is samenwerking met gemeenten essentieel voor een succesvolle strategie digitale infrastructuur.

Leefomgevingseffecten

Verwachte effect op de leefomgeving is gestuurde inpassing van datacenters in Zuid-Holland. Daarmee wordt beoogd richting te geven aan de ontwikkeling van digitale infrastructuur in Zuid-Holland, in balans met ruimtelijke kwaliteit, energie-infrastructuur, de strategische positie van de provincie binnen de digitale economie, binnen het kader van brede welvaart.

Bij het opstellen van de strategie wordt rekening gehouden met de volgende elementen van brede welvaart:

Mogelijke positieve effecten

- Versterking van digitale autonomie en strategische positie van Europa en Nederland;
- Versterking van de digitale economie en het verdienvermogen van Zuid-Holland;
- Ondersteuning van innovatie, kennisontwikkeling en digitalisering;
- Mogelijke bijdrage aan het energiesysteem via flexibiliteit in elektriciteitsvraag en benutting van restwarmte.

Mogelijke negatieve effecten

- Maatschappelijke weerstand tegen nieuwe vestigingen;
- Druk op het elektriciteitsnet en mogelijke bijdrage aan netcongestie;
- Watergebruik voor koeling en mogelijke impact op drinkwater en waterkwaliteit;
- Effecten op leefomgeving en ruimtegebruik;
- Relatief beperkte directe werkgelegenheid.

Deze mogelijke maatschappelijke effecten worden gewogen en meegenomen bij het opstellen van de strategie digitale infrastructuur. In deze fase zal dit nog geen effect op de leefomgeving hebben.

Beleidskeuze 4.1.6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen.

Wijziging: Maatregel 4.1.6.1 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen

Actualisatie van het onderdeel ‘Concentratie en bundeling van nieuwe detailhandel primair in de centra van wijken, dorpen en steden’.

Aanleiding van de wijziging

In het provinciale Omgevingsbeleid is het (ruimtelijke) detailhandelsbeleid opgenomen. Hiermee stuurt de provincie op ruimtelijke detailhandelsontwikkelingen die van invloed zijn op het provinciale belang van attractieve en levendige winkel- en centrumgebieden. Dit is ook relevant voor het algemene woon-, werk- en leefklimaat in Zuid-Holland.

Koopstromenonderzoek biedt data en informatie voor de actuele onderbouwing van het detailhandelsbeleid. Zuid-Holland voert daarom regelmatig (circa eens per vier jaar) samen met de Randstad-provincies het Koopstromenonderzoek uit, laatst in 2025. Naar aanleiding van het Koopstromenonderzoek 2025 wordt het onderdeel ‘Functioneren detailhandelsstructuur’ geactualiseerd waarbij de tabel in dit onderdeel na internetconsultatie eventueel nog licht kan wijzigen. Daarnaast wordt de tekst op onderdelen verduidelijkt zodat beter aangesloten wordt bij de daadwerkelijke uitvoering.

Motivering van de wijziging

De provincie staat voor een toekomstbestendige economie met een gezond en aantrekkelijk vestigingsklimaat voor haar ondernemers en inwoners. De ruimte in Zuid-Holland is schaars en die ruimte staat onder druk door vele functies die om ruimte vragen. De provincie geeft ruimtelijk-economisch beleid vorm, zodat het bijdraagt aan brede welvaart voor alle Zuid-Hollanders. Het gaat daarbij om voldoende werklocaties van de juiste kwaliteit en op de juiste plek. De provincie hecht in dit kader onder meer veel waarde aan vitale, krachtige en aantrekkelijke stads- en dorpscentra en wil, om dat te bereiken, detailhandel concentreren in de centra, de detailhandelsstructuur versterken door deze vooral kwalitatief te verbeteren en ook de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van detailhandels- voorzieningen te garanderen.

De provincie is verantwoordelijk voor de regionale ruimtelijke ordening en regionale economie. Ruimtelijk-economisch beleid vraagt om regionale afstemming. De keuze van de ene gemeente heeft al snel gevolgen voor de andere gemeente, bijvoorbeeld als het gaat om de hoeveelheid ruimte voor ondernemen (tegengaan van overcapaciteit bij nieuwe detailhandelsontwikkelingen) of de juiste locatie (detailhandel primair concentreren en clusteren in de centra). De provincie kan met haar ruimtelijk beleid lokale belangen overstijgen en effecten van nieuwe ontwikkelingen op elkaar afstemmen en waar nodig tegen elkaar afwegen. Hiermee wordt ook voor iedereen een gelijkwaardig en evenwichtig speelveld bevorderd. Naast de inzet van ruimtelijke regels zet de provincie ook flankerend beleid in zoals subsidieregelingen, het delen van kennis en informatie, onderzoek, het organiseren van netwerken en het inzetten van ambassadeurs.

Leefomgevingseffecten

Er worden geen effecten op de leefomgeving verwacht omdat slechts een enkel onderdeel ('functioneren detailhandelsstructuur') wordt geactualiseerd. Daarnaast wordt de tekst op onderdelen slechtst verduidelijkt.

Beleidskeuze 5.1.1 Nieuwe natuur realiseren

Wijziging: Maatregel 5.1.1.2 Versterken natuur- en landschapswaarden

Aanleiding van de wijziging

Binnen de Herziening van de Omgevingsvisie 2025 heeft een aanscherping plaatsgevonden op delen van het provinciaal beleid op basis van de Water en Bodem Sturende principes. Dit heeft betrekking op de verschillende beleidsvelden en opgaven, waaronder natuur.

Klimaatverandering vergroot de huidige uitdagingen waar de provincie voor staat met het behalen van doelen voor natuur en landschap waaronder icoonsoorten, boerenlandvogels, bos en bomen en groenblauwe dooradering. Door klimaatverandering neemt de kans op extreme weersomstandigheden toe, zoals langere periodes van droogte, meer neerslag in de winter en piekbuien in de zomer. Deze omstandigheden hebben o.a. invloed op de leefomstandigheden, voedselbeschikbaarheid en het voortplantingssucces van verschillende soorten. En daarmee ook op het verspreidingsareaal en de instandhoudingsdoelen van beschermde soorten. Daarnaast hebben veel natuurmaatregelen juist een dempende werking op (effecten van) klimaatverandering. De maatregelen worden bijgesteld om aan te sluiten bij deze veranderende omstandigheden.

Motivering van de wijziging

PS heeft middels motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke documenten van de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

vormen uitgangspunt en komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierdoor volgt een nieuwe totaalstrategie pas in 2027/2028. In de tussenliggende periode (2026) kunnen wel al de maatregelen aangescherpt worden via de programmaherziening. Dit betreft ook maatregelen voor verschillende beleidsvelden, waaronder Natuur.

Leefomgevingseffecten

Op basis van deze wijziging zijn geen directe leefomgevingseffecten te voorzien.

Beleidskeuze 5.1.2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten

Maatregel 5.1.2.1 Beschermen natuur en soorten

In het startbesluit is aangekondigd een wijziging aan te brengen aan deze maatregel gezien motie 1522 waarin door PS is gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Er is besloten dat de wijziging in de maatregel 5.1.1.2 Versterken natuur- en landschapswaarden, die kijkt naar de mogelijkheden van een biodiversiteitsstresstest in West-Nederland, voor nu voldoende is om klimaatadaptatie integraal mee te nemen.

De maatregel '5.1.2.1 Beschermen natuur en soorten' zal dan ook niet meer wijzigen in deze herziening.

Beleidskeuze 5.1.3 Natuurinclusieve transitie

Wijziging: Maatregel 5.1.3.1 Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland

Wijziging: Maatregel 5.1.3.2 Natuurinclusieve kennis en instrumentarium ontwikkelen

Wijziging: Maatregel 5.1.3.3 Realiseren van natuurinclusieve inspiratielocaties

Aanleiding van de wijzigingen

Binnen de Herziening van de Omgevingsvisie 2025 heeft een aanscherping plaatsgevonden op delen van het provinciaal beleid op basis van de Water en Bodem Sturende principes. Dit heeft betrekking op de verschillende beleidsvelden en opgaven, waaronder natuurinclusief en biodiversiteit.

Motivering van de wijzigingen

PS heeft middels motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke documenten van de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vormen uitgangspunt en komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierom zal de herziening daarna worden uitgevoerd. In de tussenliggende periode kunnen wel al de maatregelen aangescherpt worden via de programmaherziening. Dit betreft ook maatregelen voor verschillende beleidsvelden, waaronder Natuurinclusief en Biodiversiteit.

Leefomgevingseffecten

Met het actualiseren van deze maatregelen worden geen directe leefomgevingseffecten verwacht. De maatregelen zijn erop gericht dat toekomstige ruimtelijke, economische en sociale afwegingen worden verrijkt. Voor positieve leefomgevingseffecten dienen de provincie en haar partners de opgedane kennis te verankeren in hun beleid.

Beleidskeuze 6.2.4 Ontwikkelingen houden rekening met water en bodem

Nieuw: Maatregel 6.2.4.2 Opstellen waterkalenders

Aanleiding van de wijziging

In de herziening van het Omgevingsbeleid van 2025 is een nieuwe beleidskeuze toegevoegd voor het onderwerp: Water en Bodem Sturend. Een van de activiteiten die zijn gestart als uitvoering van deze beleidskeuze, is het opstellen van waterkalenders. De waterkalender is een instrument dat alle beschikbare waterdata voor een gebied samenbrengt, vooruitkijkt en de bijbehorende risico's, systeemcondities en onzekerheden vertaalt naar handelingsgerichte adviezen voor bestaande gebruikers. Tegelijk kunnen waterkalenders dienen als verkenning voor nieuw beleid.

Motivering van de wijziging

De maatregel 'Opstellen waterkalenders' is een uitwerking van de beleidskeuze 6.2.4 *'Ontwikkelingen houden rekening met het water en bodemsysteem'* en draagt tevens bij aan de beleidskeuze 7.3.2 *Klimaatadaptatie en de klimaatadaptatiestrategie in ontwikkeling*. Het idee van de waterkalender is geopperd door de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur in hun advies 'Ruimtelijke ordening in een veranderend klimaat'.

De waterkalender ondersteunt 'overheid en samenleving' bij het maken van toekomstbestendige keuzes in de ruimtelijke ordening doordat het niet alleen antwoord geeft op de vraag "waar kan iets?", maar ook op "hoe lang kan het daar?". Daarmee maakt het onzekerheden hanteerbaar en helpt het bij het afwegen van functies zoals wonen, landbouw, natuur en economie binnen de grenzen van het water- en bodemsysteem.

Leefomgevingseffecten

De waterkalenders hebben geen direct effect op de leefomgeving. De knikpunten en handelingsperspectieven uit de kalender zullen naar verwachting wel bijdragen aan het maken van toekomstbestendige keuzes in de ruimtelijke ordening.

Participatie

Waterkalenders worden opgesteld samen met waterschappen, gemeenten en 'hoofdgebruikers' in een gebied. De tekst voor de maatregel wordt ambtelijk en bestuurlijk besproken met de 7 waterschappen in Zuid-Holland. Deze gesprekken lopen parallel aan de internetconsultatie, de opbrengst zal eveneens worden meegenomen richting de uiteindelijke vaststelling.

Beleidskeuze 7.1.1 Luchtkwaliteit en verminderen geurhinder

Actualisatie van de beleidsregel Geurhinder

Aanleiding van de wijziging

In 2024 is de methodiek om de onaangenaamheid van geur vast te stellen (NVN2818:2019 – Sensorische bepaling van de hedonische waarden (maatstaf die de mate van (on)aangenaamheid van een geur aangeeft) ingetrokken. In het Geurhinderbeleid was de hedonische waarden een toetsingskader dat zowel bij vergunning en handhaving wordt gebruikt. Doordat de “Sensorische bepaling van de hedonische waarden van een geur met een olfactometer” niet meer kon worden gebruikt was het noodzakelijk om een alternatief te ontwikkelen.

Het alternatief is geland in een handreiking “Geur en Industrie”, deze is in samenwerking met het Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van infrastructuur en waterstaat (I&W) opgesteld. Naast een alternatief voor de hedonische waarden is de handreiking ook een kader voor de beleidsregel Geurhinder. De ‘Beleidsregel Geurhinder 2026’ is als afzonderlijke bijlage bijgevoegd.

Motivering van de wijziging

Inhoudelijk is het provinciale geurhinderbeleid nauwelijks gewijzigd. Er is sprake van een beperkte versoepeling bij de beoordeling van geurpiekemissies en een lichte aanscherping bij de beoordeling van nieuwe geur situaties en bij situaties waarin sprake is van cumulatie van geur afkomstig van meerdere bedrijven. De wijziging van de beleidsregel Geurhinder bevat elementen die bijdragen aan een zorgvuldiger beoordeling van geurhinder en heeft slechts in beperkte mate gevolgen hebben voor de vaststelling van het aanvaardbaar geurhinderniveau.

Het industriële complex in de regio Rijnmond kent door de vele geurbronnen die dicht op elkaar zitten een complexere problematiek. De begrenzing van dit gebied is met een kaart in de beleidsregel aangeduid.

Leefomgevingseffecten

De beleidsaanpassing heeft geen effecten op de leefomgeving. Het beschermingsniveau voor de inwoners van Zuid-Holland blijft gehandhaafd.

Participatie

In aanvulling op de internetconsultatie wordt gedurende de internetconsultatie periode een bijeenkomst voor de geurspecialisten van de Zuid Hollandse Omgevingsdiensten georganiseerd.

Beleidskeuze 7.1.3 Externe Veiligheid

Wijziging: Maatregel 7.1.3.1 Interbestuurlijk overleg omgevingsveiligheid Zuid-Holland

Wordt Maatregel: 7.1.3.1 Versterken van (strategische) samenwerking op externe veiligheid

Wijziging: Maatregel 7.1.3.2 Inzichtelijke risicodata omgevingsveiligheid

Wordt Maatregel: 7.1.3.2 Minimaliseren van externe veiligheidsrisico's bij risicovolle activiteiten

Wijziging: Maatregel 7.1.3.3 Omgevingsveiligheid als ontwerpvariabele bij nieuwe ontwikkelingen

Wordt Maatregel: 7.1.3.3 Sturen op externe veiligheid als ontwerpkeuze in strategievorming en uitvoering

Wijziging: Maatregel 7.1.3.4 Regie voeren op provinciale en bovengemeentelijke thema's omgevingsveiligheid

Wordt Maatregel: 7.1.3.5 Samenwerken om een veilige energietransitie te waarborgen

Wijziging: Maatregel 7.1.3.5 Verkenning naar transities met een impact op omgevingsveiligheid

Wordt Maatregel: 7.1.3.4 Minimaliseren van externe veiligheidsrisico's bij het transport van gevaarlijke stoffen

Intrekken: Maatregel 7.1.3.6 Visieontwikkeling op bestaande combinaties tussen risicobron en zeer kwetsbare gebouwen

Aanleiding wijziging maatregelenpakket Externe veiligheid

De maatregelen in het Omgevingsprogramma zijn verouderd en niet allemaal meer relevant. Verkenningen en visieontwikkelingen zijn afgerond of bleken achteraf niet nodig te zijn, omdat er beleidsveranderingen zijn doorgevoerd door het Rijk. De maatregelen die op visieontwikkeling en verkenning ingaan worden ingetrokken. De overige maatregelen worden geactualiseerd om weer aan te sluiten bij de praktijk.

Monitoring gekoppeld aan maatregelen

De monitoring van het omgevingsbeleid is gekoppeld aan de maatregelen. Doordat de maatregelen niet accuraat en actueel zijn is de monitoring van het beleid lastiger. Door de aanpassing van de maatregelen kan de monitoring van beleid in de toekomst beter worden gekoppeld aan de maatregelen.

Evaluatie beleidsdoel:

In 2025 is de beleidskeuze 7.1.3 externe veiligheid geëvalueerd. Om de aanbevelingen te verwerken is aanpassing van de maatregelen in het Omgevingsprogramma nodig.

Motivering wijziging maatregelenpakket Externe veiligheid

Het waarborgen van de externe veiligheid is voor de provincie Zuid-Holland een provinciaal belang. In Zuid-Holland is een samenloop van hoge bevolkingsdichtheid en hoge industrialisatie, wat resulteert in hogere externe veiligheidsrisico's dan elders in Nederland. Er vindt in Zuid-Holland veel transport van gevaarlijke stoffen plaats en er is een hoge concentratie van risicovolle activiteiten. Tegelijkertijd vergroot de hoge bevolkingsdichtheid het risico op slachtoffers bij rampen.

Er kunnen zich op verschillende locaties in de gehele provincie ongevallen met gevaarlijke stoffen voordoen, waarvan de effecten zich uitstrekken over de gemeentegrenzen heen. Deze risico's ontstaan door de combinatie van een hoge concentratie risicovolle activiteiten en een hoge bevolkingsdichtheid. Risico's zijn vooral aanwezig rond bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen en langs transportroutes voor deze stoffen. De ruimtelijke omgeving in Zuid-Holland verandert snel, waardoor het aantal gemeentegrens overstijgende risico's kan toenemen. Een risicoloze samenleving is ondenkbaar en niet haalbaar, maar de provincie streeft ernaar de risico's voor de fysieke leefomgeving te beperken.

De provincie staat aan de lat voor een breed scala aan opgaves die de gezondheid en veiligheid van haar inwoners beïnvloeden. Het is van provinciaal belang dat de opgaves van de provincie, zoals de energietransitie en ruimtelijke inrichting, op een veilige manier kunnen worden vormgegeven.

Het gaat vooral om een wijziging in structuur, waardoor de maatregelen beter aansluiten op de dingen die de provincie doet. Op sommige onderwerpen is de provinciale lijn wat sterker opgeschreven, zoals in de evaluatie van de beleidskeuze 7.1.3 externe veiligheid (in 2025) is aanbevolen. De inzichten uit de evaluatie zijn vooral te zien bij de maatregel gericht op het vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook heeft de relatie met klimaatadaptatie een plaats gekregen binnen het beleid.

Leefomgevingseffecten

De wijzigingen dragen bij aan het minimaliseren van externe veiligheidsrisico's en daarmee dragen ze bij aan een veilig Zuid-Holland. De wijzigingen leiden niet tot leefomgevingseffecten.

Beleidskeuze 7.1.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving

Nieuw: Maatregel 7.1.5.1 Maatwerkregels kwaliteitseisen zwembadwater

Aanleiding van de wijziging

Zuid-Holland heeft rond de 345 zwembaden; het aantal fluctueert enigszins per jaar. Om de gezondheid van de gebruikers te beschermen, worden wettelijk kwaliteitseisen gesteld aan zwembaden en zwembadwater. De provincies zijn bevoegd gezag voor toezicht op en handhaving van deze kwaliteitseisen. Met de invoering van de Omgevingswet zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) extra eisen toegevoegd aan de al bestaande kwaliteitseisen voor het zwembadwater en zijn bestaande parameters aangescherpt. Inmiddels is in de praktijk gebleken dat de toepassing van de nieuwe regelgeving op uitvoeringsproblemen stuit.

Motivering van de wijziging

Het bevoegd gezag ziet toe op de naleving van deze kwaliteitseisen en handhaaft indien deze niet worden opgevolgd. Wanneer er niet aan de wettelijke zwembadwaterkwaliteitseisen wordt voldaan, ontstaan er, op grond van het Bal hoofdstuk 15 'Gelegenheid bieden tot zwemmen en baden', verplichtingen die ertoe leiden dat een zwembad (tijdelijk) moet sluiten. Een groot deel van de zwembaden heeft moeite om aan deze nieuwe eisen te voldoen en staat de uitvoerbaarheid van enkele nieuwe parameters ter discussie. Daarnaast is het onduidelijk wat de concrete gezondheidseffecten zijn bij een overschrijding van deze normen, en in welke gevallen sprake is van een direct risico voor de gebruikers van een badwaterbassin.

Het moeten sluiten van zwembaden heeft negatieve maatschappelijke gevolgen door het wegvallen van bijvoorbeeld zwemlessen, sport- en revalidatiezwemmen. Daarnaast zijn er economische gevolgen voor de zwembaden en de recreatieve sector waar na veelvuldige sluitingen in de COVID-periode en de sterk gestegen energieprijzen de financiële ruimte om sluitingen op te vangen zeer beperkt is.

De gezamenlijke provincies hebben een expertgroep opdracht gegeven om te onderzoeken met welke maatregelen de badhouders wél aan de nieuwe kwaliteitseisen kunnen voldoen. Dit heeft geresulteerd in een kennisbank met (technische) maatregelen om afwijkingen van de kwaliteitseisen te herstellen en herhaling te voorkomen. Daarnaast is een handleiding opgesteld die zwembadexploitanten helpt bij het maken van een stappenplan wat moet leiden tot herstel van de afwijking en welke toezichthouders ondersteunt bij het uitvoeren van hun werk en meer uniformiteit waarborgt. Daarbij is onder meer gekeken of er ruimte is bij overschrijding van de nieuwe (huidige) kwaliteitsnormen, waarbij geen sprake is van een acuut gezondheidsrisico, om zo verplichte tijdelijke sluiting te voorkomen. Voor een aantal specifieke parameters zijn maatwerkregels opgesteld die de provincies in hun omgevingsverordening kunnen opnemen in afwachting van aanpassing van het Bal hoofdstuk 15.

Leefomgevingseffecten

Effect is direct. Onnodige sluiting van zwembaden wordt zoveel als wettelijk mogelijk voorkomen. Hierdoor blijft recreatie en sporten mogelijk. Daarbij geven wij niet alleen uitvoering aan de gestelde normen, maar handelen wij ook vanuit het uitgangspunt om de gezondheid en veiligheid van de zwemmer te beschermen, zoals bedoeld in artikel 15.2 van het Bal.

Beleidskeuze 7.2.2 Toerisme en recreatie in balans

Intrekken: Maatregel 7.2.2.2 Omvormen recreatieparken

Aanleiding en motivering van de wijziging

Het omgevingsbeleid is blijvend in ontwikkeling om het toepasbaar en actueel te houden, maar ook om het stap voor stap te vereenvoudigen. Tijdens de besprekingen van het Omgevingsbeleid wordt regelmatig door de Staten gevraagd om vereenvoudiging van het beleid. De maatregel Omvormen recreatieparken is een voorbeeld van beleid wat dubbelt met de verordening. De maatregel is momenteel slechts een verwijzing naar de verordening, het omvormen van recreatieparken wordt immers mogelijk gemaakt via artikel 7.45g. De wijze waarop dit wordt toegepast wordt in de toelichting op het artikel uitgewerkt.

Om het omgevingsbeleid eenduidiger te maken en te vereenvoudigen kiezen wij ervoor om de maatregel in te trekken. De maatregel heeft geen aanvullende werking boven op het artikel in de verordening. Het intrekken van de maatregel is dus beleidsarm en heeft geen gevolgen voor de wijze waarop door ons een functiewijziging van recreatieparken wordt benaderd.

Leefomgevingseffecten

Het intrekken van deze maatregel is beleidsarm en heeft daarmee geen leefomgevingseffecten tot gevolg.

Beleidskeuze 7.3.2 Klimaatadaptatie

Wijziging: Maatregel 7.3.2.1 Weerkrachtig Zuid-Holland

Wordt: 7.3.2.1 Samenwerken aan een weerkrachtig Zuid-Holland

Aanleiding van de wijziging

Binnen de Herziening van het Omgevingsbeleid 2025 zijn de Water en Bodem Sturend principes verder verankerd in de omgevingsvisie, het programma en de verordening. Deze verankering raakt ook de beleidskeuze Klimaatadaptatie. Water en Bodem Sturende principes verankeren en gaan toepassen is immers een belangrijke vorm van klimaatadaptief handelen. Om hier verder vervolg aan te geven, en omdat de tekst bij huidige maatregel 7.3.2.1 verouderd is, willen we de maatregel tekstueel en inhoudelijk wijzigen.

Motivering van de wijziging

PS heeft met motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke wijzigingen en aanscherpingen van beleid uit de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) vormen hiervoor het uitgangspunt. Deze documenten komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierdoor zal een nieuwe klimaatadaptatiestrategie (inclusief verankering in provinciaal beleidsdoel en beleidskeuze) worden opgesteld in een nieuwe coalitieperiode. In de tussentijdse periode kan wel de bestaande klimaatadaptatiemaatregel worden aangescherpt via de programmaherziening. Op die manier zetten we alvast een vervolgstap richting een klimaatadaptief Zuid-Holland in 2050, volgend op de brede verankering van de Water en Bodem Sturende principes in de Herziening '25 en vooruitlopend op een nieuwe klimaatadaptatiestrategie.

Leefomgevingseffecten

Er zijn bij deze wijziging geen directe leefomgevingseffecten voorzien. De acties in maatregel 7.3.2.1 zijn gericht op de effecten van klimaatverandering in beeld te brengen, deze effecten breder te agenderen (intern en extern) en een klimaatadaptieve aanpak verder te (helpen) operationaliseren (intern en extern). Alles met als doel: het gezamenlijk streven naar een klimaatadaptief Zuid-Holland in 2050. Aansluitend hierop wordt met verschillende partijen nagegaan welke regionale/gebiedsgerichte doelen kunnen worden gevormd en welke maatregelen getroffen kunnen worden. Dit gebeurt o.a. via de DPRA-werkregio's, provinciale gebiedsprogramma's en via de subsidieregeling Klimaatadaptatie. Pas bij het bepalen en uitvoeren van maatregelen in de fysieke buitenruimte kan iets gezegd worden over de feitelijke effecten op de leefomgeving. Immers: het kost tijd om aantoonbare effecten in fysieke buitenruimte te realiseren. Nu een aangepaste maatregel 7.3.2.1 levert pas later een 'schop in de grond' op. Wat weer later pas een gewenst effect sorteert.

Participatie

In de afgelopen weken hebben gesprekken met de 10 DPRA-werkregio's plaatsgevonden. In deze gesprekken is gesproken over de rol van de provincie en op welke manieren mogelijk invulling gegeven kan worden aan de provinciale rol binnen de DPRA. Deze gesprekken vormden mede input om de maatregel aan te scherpen.

Bijlagen

Bijlage I – Wijzigingsweergave Omgevingsprogramma Zuid-Holland Programmaherziening 2026

Zie losse bijlage

Bijlage II – Uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom

Zie losse bijlage

Bijlage III – Beleidsregel Geurhinder 2026

Zie losse bijlage